

Almanya Federal Seçimleri Üzerine Bir Değerlendirme

Ayşe Tuğçe Samsun*

Merkel'in partisi olan Hristiyan Demokrat Birliği (CDU) mart ayında yapılan eyalet seçimlerden hüsranla ayrılmış, partinin iki adayı Yeşiller Partisi ve Sosyal Demokrat Parti (SPD) karşısında bozguna uğramıştı. Parti mart ayında tarihinin en kötü sonuçlarını elde ederek 2016 yılına kıyasla %15 oy kaybı yaşamış, Baden-Württemberg'de Yeşiller'in adayı olan Winfried Krietschmann, Rhineland-Pfalz'da ise SPD'nin adayı Malu Drayer seçimi açık arayla kazanmıştır. CDU'nun tarihi yenilgisinde, maske teminatında sıkıntı yaşanan pandeminin ilk döneminde, partiden bazı milletvekillerinin resmî

kurumlara maske satışında komisyon aldığı ortaya çıkması, partide aktif siyaset yapan ve partiden emekli olan bazı milletvekillerinin Azerbaycan'dan rüşvet aldıkları yönünde haklarında soruşturma başlatılması ve aşılama sürecinde yaşanan aksaklıklar etkili olmuştur (Karnitsching, 2021). Art arda gelen skandalların ardından partiyi eleştirenler, iktidarda çok uzun dönem kalan partilerde yolsuzlukların ortaya çıkabileceğini vurgulamış, bu olay Angela Merkel'in yükselişine yol açan CDU adına milyonlarca Euro bağış alındığı ve İsveç bankalarında hayali hesaplara aktarıldığı Helmut Kohl'un son dö-

*Altınbaş Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Araştırma Görevlisi & Ege Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

neminde yaşanan yolsuzluk skandalını akıllara getirmiştir. (Karnitsching, 2021) Olayın ardından CDU ve kardeş partisi olan Hristiyan Sosyal Birliği (CSU) salgınla mücadelede çıkar elde etmeyeceklerine yönelik onur belgesi imzalamış ve Muhafazakar parti, vekillerin para karşılığı lobi faaliyeti yürütmesinin yasaklandığı ve yan gelirlerini beyan etmekle yükümlendirdiği on maddelik şeffaflık planını açıklamıştır. Ancak alınan önlemlerin eleştirileri susturmadığı mart ayında CDU'nun aldığı yenilgi ile kendini göstermiş, CDU'nun koalisyonuna dahil olmadığı SPD, Hür Demokratik Parti ve Yeşiller'in sırasıyla kırmızı, sarı ve yeşil renklerinden oluşan "Trafik Lambası" koalisyonu gündeme gelmiştir.

Mayıs ayında parti içinde tartışmalı bir figür olan Almanya iç istihbarat (BfV) servisinin eski başkanı Hans-Georg Maassen'in Almanya'nın doğu eyaleti Thüringya'da parlamento seçimleri için aday gösterilmesi, partinin bir kez daha eleştirilere maruz kalmasına sebebiyet vermiştir. Hans-Georg Maassen'in eleştirilmesinin nedenleri arasında aşırı sağ parti olan Almanya için Alternatif (AfD) ile koalisyonla sempati duyması ve göçmen karşıtlığı söylemleri yer almaktadır. Maassen'in parti üyelerinin %86'sının oy desteği ile aday gösterilmesi Sosyal Demokratlar ve Yeşiller tarafından CDU'nun merkezden aşırı sağa kaydığı yönünde eleştirilmesine yol açmıştır. (Kayalı, 2021)

Haziran ayında Saksonya-Anhalt'da yapılan eyalet seçiminde CDU ve AfD seçim öncesi anketlerde başa baş giderken, seçim oyların %37.1'ini alan CDU'nun zaferi ile sonuçlanmış, oyların % 20.8'ini AfD ise ikinci parti olarak yer almıştır. AfD'nin Almanya'nın Doğu eyaletlerindeki başarısı ise incelenmeye değer görünmektedir. AfD'nin seçmen kitlesi çoğunlukla 30-60 yaş aralığında erkeklerden oluşmakla birlikte 2019'da Thüringya'da yapılan seçimlerde AfD, 30 yaş altında gençler arasında da popülerliğini arttırmıştır. AfD'ye oy veren seçmenlerin temel savı doğu eyaletlerin Federal Hükümet tarafından terk edildiğini düşünmeleridir. Seçmenlerin CDU yönetiminden memnuniyetsizliklerinde haklılık payı büyüktür. Çünkü; doğu ve batı Almanya'nın birleşmesinden otuz yıldan fazla zaman geçmesine rağmen doğu eyaletlerde Almanlar daha düşük ücretle çalışmalarının yanı sıra bu eyaletlerde işsizlik oranı batıya kıyasla daha fazladır. Buna ek olarak, doğu eyaletleri kamusal alandan medyaya ve siyasetteki üst düzey işlere kadar hala büyük ölçüde temsil edilememektedir. (Schultheis, 2021) Kurucularının çoğu doğu eyaletlerden olan AfD ise kendisini Euro ve göçmen karşıtı bir parti olarak konumlandırmakta ve halkın arka planda bırakıldığı duygusunu suiistimal etmektedir. Ancak her ne kadar parti, doğu Almanya'da yüksek oy oranına sahip olsa da, "göçmen karşıtlığı" pandemi döneminde, önceliği işlerini korumak ve ekonomik

toparlanma olan seçmen için çok az anlam ifade ettiğinden dolayı 2016 seçimiyle karşılaştırıldığında, parti % 3.5 oy kaybına uğramıştır. Diğer yandan, her ne kadar CDU'nun başarısı partinin bölgedeki adayının popülerliğine ve eyalette AfD'nin kazanmasını istemeyen sol seçmenin CDU'ya oy vermesine bağlansa da galibiyet Merkel'in halefi olarak Armin Laschet için Almanya'nın yeni şansölyesi olma ihtimalini arttırmış görünmektedir.

Armin Laschet Brüksel Forum'unda¹ yaptığı konuşmada her ne kadar Angela Merkel'in ılımlığı ve Emmanuel Macron'un tutkusunu birleştirdiği kendi tarzından bahsetse de dış politika planına bakıldığında Laschet döneminin, Merkel'in siyasi mirasının devamı olacağı yüksek ihtimal olarak karşımıza çıkmaktadır. Öncelikle, tıpkı Merkel gibi Laschet de Rusya ve Çin'i insan hakları ve diğer suiistimler konusunda eleştirmekle beraber ticari kaygılar nedeniyle bu eleştirileri yumuşak bir ton benimseyerek dile getirmektedir. Almanya'nın en kalabalık eyaleti olan Kuzey Ren-Vestfalya valisi olarak görev yapan Laschet, AB içinde ve ABD tarafından ağır eleştirilere neden olan Nord Stream 2 projesini, ağır endüstri ile enerji sağlanan fakat yeşil dönüşüm ile enerjide aksamaların yaşandığı bölgede ve ülkede enerji arzının güvenliğinin sağlanması için

gerekliliği görmektedir. Geçmişte Çin'in "bir kuşak bir yol" projesini Almanya'nın dış ticareti için önemli bularak desteklediği ve Huawei'nin Alman 5G ağından çıkarılmasına karşı çıkan bir tutum benimsediği için diğer partililer tarafından "fazla iş dünyası yanlısı" bulunarak eleştirilen Laschet Çin'i küresel sistemde jeostratejik bir rakip olarak nitelendirmekte ancak belli ki "rakip" kavramına olumsuz bir anlam yüklememektedir.

ABD ile ilişkiler konusunda ise Almanya'nın AB dışında ABD'nin en önemli partneri olduğunu, Almanya'nın Afganistan'da stabilizasyon için harcadığı çabayı, Somali ve Mali'de varlığını belirterek pasif bir aktör olmadığını vurgulamakta, GSYİH'nin yüzde ikisini NATO tahhütlerine uygun olarak savunma harcamaları için kullanılmasının gerekliliğinin altını çizmektedir. (Karnitsching, 2021) AB ile olan ilişkilerde çevresi tarafından Frankofil olarak bilinen Laschet, Merkel'i Macron'un 2017 yılında Avrupa'nın geleceğine dair vizyonunu özetleyen konuşmasına yanıt vermemesiyle eleştirmiş, hükümete Almanya'nın AB ile olan bağını güçlendirmesi konusunda çağrıda bulunmuştur. (Flotho-Liersch & Hagemeyer, 2021) Laschet, AB derinleşme sürecinde Macron ile beraber hareket etmeye istekli olup pandemi kurtarma fonunu büyük bir adım olarak değerlendirmekle beraber ortak borçlanmayı uzun vadede Merkel gibi uygun bulmamaktadır. İklim değişikliği konusunda Paris İklim Ant-

¹ A conversation with Armin Laschet için bakınız: <https://www.gmfus.org/videos/conversation-armin-laschet>

laşması'na uygun olarak emisyon düşürme hedeflerinin devam edeceğini belirten Laschet bu hedeflerin ekonomiye zarar vermeden gerçekleşmesi gerektiğini vurgulamış, son haftalarda düşen Yeşiller'in anketlerdeki desteğinin farkında olarak Yeşiller Partisi olmadan da yeşil siyasetin yapılabileceğini dile getirmiştir. Ancak son haftalarda düşen destek sadece Yeşiller için geçerli değildir. Almanya'da yaşanan sel felaketinin ardından bölgeyi ziyaret eden Laschet'in meslektaşlarıyla şakalaşp eğlendiği görüntülerin medyaya yansması anketlerde Hristiyan Demokratların adayına verilen desteğin önemli bir şekilde azalmasına neden olmuştur.

Yeşiller Partisi bahardaki anketlerle karşılaştırıldığında gözle görülen bir düşüş yaşamış olsa da şu an içinde

bulunulan durumda Yeşiller'in olmadığı bir koalisyon düşünmek düşük ihtimal olarak görünmektedir. Partinin şansölye adayı Annalena Baerbock partisinin otoriter rejimlere karşı daha sert bir tutum benimseyeceğini ve Çin, Rusya ve Macaristan'ın insan hakları ve hukukun üstünlüğü ilkesini ihlal etmelerine göz yummayacaklarını belirtmektedir. İnsan haklarını Alman dış politikasının temel önceliği olarak belirleyen Baerbock, NATO konusunda partisinin önceki pasifist yaklaşımını terk etmekte ve NATO'yu Avrupa güvenliğinin sağlanmasında temel aktör olarak konumlamaktadır. Ancak, NATO için savunma katkı payı olan ülke GSYİH'nin %2 lik kısmını pandemi sürecinde azalan milli gelire uygun bir hedef olarak görmemekte ve bu hedefin ekonominin büyüme gösterdiği takdirde geçerli

olabileceğini savunmaktadır. (Burchard, 2021) Buna ek olarak Baerbock, Alman dış politikasının ancak Avrupa ile uyumlu hareket ettiğinde güçlü olacağını ve AB'ye otoriter rejimler konusunda daha net bir tutum benimseme konusunda yardım ederek "Değerler Avrupası" misyonuna katkı sağlayacağını belirtmektedir.

Savunma harcamalarının artırılmasına karşı çıkan Baerbock, karbon emisyonlarının azaltılması konusunda kömür endüstrisinin aşamalı olarak durdurulması için hükümet tarafından belirlenen 2038 yılı tarihini daha erkene çekmeyi planlamakta, Biden yönetiminin Paris Antlaşması'na dönmesinin ardından AB ve ABD arasında "Transatlantik Yeşil Mütabakat" oluşturulabileceğini öne sürmektedir. Yeşiller, Nord Stream 2 projesinin AB'nin Rusya'ya uyguladığı yaptırımları hiçe saymak olduğunu dile getirmektedir. Baerbock, gelecekte fosil yakıt yerine hidrojen gazının taşınması için Ukrayna üzerinden olan boru hattının modernizasyonunun sağlanmasının Almanya'nın geleceği için daha makul seçenek olduğunu belirtmektedir. (Keating, 2021) Rus gazının Baltık Denizi'nden Almanya'ya taşınmasını öngören Nord Stream 2 projesine başlangıçtan beri karşı olan Yeşiller bu projeyi sonlandıracaklarını söyleseler de projenin şu an %98'lik kısmı bitmiş durumdadır. CDU'nun yolsuzluklarla oylarını kaybettiği dönemde yükselen Yeşiller, partinin şansölye adayı Baerbock'un özgeçmişinde gerçeği yansıtmayan

bazı bilgiler verdiği iddiasından sonra, intihal avcısı olarak bilinen Avusturyalı Stefan Weber'in, Baerbock'un "Now How We Renew Our Country" kitabında intihal yaptığı suçlamasında bulunması partinin anketlerde oy düşüşü yaşamasına neden olmuştur.

Sosyal demokratlar (SPD) her ne kadar anketlerde üçüncü sırada gelse de CDU'nun koalisyon partneri SPD'nin adayı ve Merkel'in maliye bakanı Olaf Scholz halk arasında popülerliğini korumaktadır. Öyle ki son yapılan seçim anketinde şansölyenin halk tarafından doğrudan seçilmesi durumunda Olaf Scholz'un oyların %35'ini alarak birinci sıraya yerleştiği görülmektedir. (Fürstenau, 2021) Scholz'un popüleritesine rağmen parti, iktidarın küçük ortağı rolü ile CDU'nun yıllarca gerisinde kalmıştır. Birçok akademisyen SPD'nin seneler süren koalisyonda yer almasının partinin ideolojik bütünlüğünü ve güvenilirliğini erozyona uğrattığı kanısındadır. (Tekiner, 2021) Her ne kadar Yeşiller'in oylarını arttırarak ikinci sıraya yükselmesinde pandeminin etkisi görülse de Sosyal Demokratlar Yeşiller'in politikalarına alternatif sunmakta başarısız olmuştur. Partinin seçim sloganlarından biri olan "Sosyal, Dijital ve İklim Nötr" ifadesi diğer partilerin sunacağından farklı bir çözüm içermemekte ve kavramlara yaklaşımı sosyal demokrasi açısından zayıf kalmaktadır.

SPD üyesi ve partinin seçim kampanyasında görev alan Niels Annen'in

European Council on Foreign Relations'a (ECFR) verdiği röportajda² Almanya'nın şu anki dışişleri bakanının SPD'den olduğunu vurgulayarak Almanya'nın NATO'nun bir parçası ve uluslararası kuruluşların güvenilir bir partneri olmaya devam edeceğini belirtmiştir. Çin konusunda ise kurallara dayalı uluslararası sistemin korunmasında ve Pekin'in Sincan ve Hong Kong'daki insan hakları ihlallerine karşı AB ve ABD ile tek sesli bir tutum sergilenmesi gerektiğini vurgulamakla beraber iklim değişikliği gibi kolektif çabanın gerektiği küresel sorunlarda Rusya ve Çin ile iş birliği içinde olmanın gerekliliğini ifade etmiştir. Rusya'nın Kırım'ı ilhakının ve ülkedeki insan haklarının kabul edilemez olduğunu belirten Annen, yine de Rusya ile olan ilişkilere pragmatik yaklaşmanın ve diyalog için pay bırakmanın gerekli olduğunu çünkü başka bir alternatifin olmadığı görüşündedir.

Her partinin gerek gösterdikleri adaylar açısından gerekse seçim kampanyası ve üyelerinin karıştığı skandallar nedeniyle kusurları bulunmaktadır. Bu durum ise koalisyon tahminlerini ve Merkel'in halefinin kim olacağı sorusunun yanıtını güçleştirmektedir. Scholz her ne kadar pandemi sürecinde mali politikaların uygulanmasında başarılı bir lider olarak nitelendirilse de şansölye görevi mali politikaların ötesinde beceri gerektirdiği

için adaylığı endişelere yol açmakta, Laschet'in sel bölgesindeki görüntüleri ve Angela Merkel'in formalite gereği gösterdiği destek adayın popülaritesini düşmesine neden olmaktadır. Diğer yandan Baerbock her ne kadar değişim vaat etse de adayın kitabında intihal yaptığı, özgeçmişinde aslı olmayan bilgilere yer verdiği iddiası yöneticilik düzeyinde tecrübesizliği ile birleşince Yeşiller Partisi'nin adayının sonraki "Kanzlerin" olma olasılığı tartışmaya açık olarak karşımıza çıkmaktadır.

Seçimler sonucunda olası olan koalisyonlar ise CDU ve SPD'nin olduğu geçmişin devamlılığını gösteren "Siyah-Kırmızı" koalisyon, CDU, SPD ve Yeşiller'den oluşan Kenya bayrağını anımsatan "Kenya" koalisyonu, CDU'yu dışarda bırakan, SPD, Yeşiller ve FDP'den oluşan "Trafik Lambası" koalisyonu, CDU, FDP ve Yeşiller'den oluşan Jamaika bayrağını andıran "Jamaika" koalisyonu ve Almanya bayrağını simgeleyen CDU, FDP ve SPD koalisyonu olarak nitelendirilmektedir. Hangi koalisyonun olabileceği konusunda anket sonuçlarının dalgalı yapısı göz önüne alındığında öngörü yürütmek zor olsa da yeni gelen şansölyenin Merkel'in yerini doldurmak ve eski Almanya başbakanının anahtar kelimesi olan "istikrar"ı devam ettirmek için yoğun çaba sarf etmesi gerekmektedir.

² "A Social Democratic Vision of German Foreign Policy" için bakınız: <https://ecfr.eu/podcasts/episode/a-social-democratic-vision-of-german-foreign-policy/>

Referanslar:

- Burchard, H. v. (2021, May 6). Green leader says Germans must 'take more responsibility for own security'. POLITICO: <https://www.politico.eu/article/german-green-baerbock-defense/>
- Fürstenau, M. (2021, August 5). German election: Social Democrats gaining ground — opinion poll. DW: <https://www.dw.com/en/german-election-social-democrats-gaining-ground-opinion-poll/a-58774799>
- Flotho-Liersch, A., & Hagemeyer, M. (2021, April 12). The World According to Armin Laschet. GMF: <https://www.gmfus.org/blog/2021/04/12/world-according-armin-laschet>
- Karnitsching, M. (2021, March 24). German conservatives mired in 'the swamp'. POLITICO: <https://www.politico.eu/article/german-conservatives-mired-in-the-swamp/>
- Karnitsching, M. (2021, May 19). If you liked Merkel's foreign policy, you'll love Laschet's. POLITICO: <https://www.politico.eu/article/angela-merkel-foreign-policy-germany-christian-democrats-armin-laschets/>
- Karnitsching, M. (2021, March 15). Regional defeats spell national trouble for Merkel's party. POLITICO: <https://www.politico.eu/article/regional-defeats-spell-national-trouble-for-merkels-party/>
- Kayali, L. (2021, May 2). Germany's CDU wrangles over nomination of controversial ex-spy chief. POLITICO: <https://www.politico.eu/article/germany-cdu-hans-georg-maassen-bundestag/>
- Keating, D. (2021, May 14). Why the German Greens want to kill Nord Stream 2. Energy Monitor: <https://energymonitor.ai/tech/networks-grids/why-the-german-greens-want-to-kill-nord-stream-2>
- Schultheis, E. (2021, July 7). East Germany Is Still a Country of Its Own. Foreign Policy: <https://foreignpolicy.com/2021/07/07/east-germany-is-still-a-country-of-its-own/>
- Tekiner, U. (2021, January 28). Germany's federal election: Is there any way back for the SPD? LSE Blog: <https://blogs.lse.ac.uk/europpblog/2021/01/28/germanys-federal-election-is-there-any-way-back-for-the-spd/>